

Вечност се спомиње тамо где јој место није. Али
ако игде, није јој место у политичким и дипломатским плановима и документима. Ти
функционари и те функције, тако да кажемо ендемички носе у себи смисао за бриге и
послове који су најбоље решени кад им је решење под прелазним карактером. ~~да деј-~~
ство за мах један ^{да стигне,} ~~пренерази~~ и да га нестане без много ~~запамћених~~ трагова. Неко
стаје или гледиште у политици или у дипломатији постаје немогућно и лажно не ~~увек~~
због неистина, него зато што се задуго фиксирало. Политика и дипломатија виде свет
и људе овако: неки менталитет, нека криза, нека револуција, неко уравнотежење, и
онда опет све изнова. Отуда политика и дипломатија вечно нешто спасавају брзом
помоћи, најбржом могућном. Функције политичке и дипломатске, то су углавном замис
ли и поступци критичких момената. Већ и законски предлози, а законске одлуке до
лазе по правилу у критичким моментима. Одлука о рату, наравно, ~~долази~~ долази у критич
ком моменту. Али и одлука ~~миру~~ миру долази у критичком моменту. Мировне конференције
знају само за критичко стање побеђених и победника, а шта ће ^{ће} бити последице рата,
то ће показати тек неки познији критички момент.

Политика једне земље или епохе може се у ~~свој~~
основном свом карактеру и подуже држати, али у примени и интерпретацији она тала
са уздуж и попреко, није данас што је била јуче, нити ће сутра бити што је данас.
Нека дипломатска конференција учинила је много ако је ~~извесни~~ однос осигурала за не
колико дана, често за неколико сата. Византија, Венеција, Рим папин, до пола и от пола
пута неког емисара друкчије су ~~исти~~ ^{исти} документ. Неки политички збор наших
дана има успех ако је једнодушност присталица ~~утврђи~~ ^{утврђи} за трајање ~~првога~~ ^{првога} налета
пропаганде. Парламент неки је акутан ако се распушта пре рока. "Дуги парламент"
Кромвелов ~~чуда~~ ^{је} ~~починио~~. Ако нека држава тридесет четрдесет година није ратова
ла, ^{тобоже} ~~с~~ с респектом помиње, а стварно се ^{верзи} ~~утврђује~~ да су јој ~~и~~ органи и по
литички и дипломатски апарат склеротични. Чак освештани народни симболи улазе у
пролазност због дипломатских трансакција. Маратонска долина, камо је у своје доба
писао из Трчке лорд Бајрон, имала је из политичких разлога да се прода странцима
за 16,000 пиастра. ~~Маратонски~~ ^{Маратонски} војник, онај што је мртав пао дотрчавши
да јави победу, он, наравно, није ~~пропаганда~~ ^{пропаганда} јер је он ствар вечна, и не спада ни
у политику ни у дипломатију. Еванђеље овакве односе лепо објашњава: ~~Има~~ ^{Има} човек, и
има субота; и субота је пролазна и ради ~~човека~~ ^{човека} створена, а човек

није ради суботе, јер у човеку има вечно. Политика и дипломатија брину о суботама, које се, ако не често, бар једаред недељно мењају.

Зашто онда говорити, и чак писати: вечни мир у свету или у Европи; вечно повлачење граница на северу или југу; вечни односи између две државе; вечни споменик славе јуначке; вечни заборав над неким сукобом или катастрофом. Ових дана, у озбиљном часопису, озбиљан Француз сећа ^{се} кроз давни заборав: да Енглеска још увек дугује Француској Јованку Орлеанску и Наполеона. Чему ^{та} ~~нема~~ орнаментна вечност тамо где живот и мир зависе баш од доброг тока промена, од игре односа, од заборава просторних и временских. Зашто људи терају шалу са вечношћу, кад вечност нико живи замислити не може!

*

Правда, у људском друштву и људском поимању никако не може да постане комплетан појам, да обухвати и божју правду и људску правду, и правду са дугим роковима и правду са кратким роковима. Божја правда, то су врло сложена срачунавања и уравнотежавања небројених дуговања и чинилаца. ^{та} ~~та~~ правда ^{види} ~~чита~~ и село, и сеоско гробље. Људска правда, то су краткорочни поступци, примитивна наплаћивања и одмазде, наивне обмане да се правда десила ако се човек неки намирио и осветио. Човек не зна за једно основно знање у области божје ~~и~~ правде: оно што ја немам, то је оно што мени није дато, а није оно што други има. ~~Свако има своје таленте, а један талент и други талент...~~ Све људско "имање", и духовно и материјално, долази из једног извора, и враћа се у један извор. Васеленска економија и уравнотежавања врше се, што би рекао Бегот, магнетским погледима великих закона, а не додавањем и одузимањем из људских цепова. Еванђеље лепо тумачи: све што имамо, то су они таланти које Бог сваком поособаје, и које свако поособ има да врати у најшири колектив, ~~у~~ у васеленски колектив. А срди се Бог ако неко врати таланте неумножене трудом и напором, ако у оној извор ништа од себе ~~не дода~~ не дода извора ради и других људи ради.

Варају се ~~људи~~ ^{људи} ~~људске правде~~ ^{да} ~~се~~ мисле да два суседа чине комплементе у проблему правде: да онај што има "и" онај што нема "чине ~~проблематичан или одређен~~". И један и други имају своје сасвим засебне стране у великом рачуноводству равнотежа. Онај ^{који} ~~је~~ пред људском правдом "нема", можда много има, само оно што му једато још није узео у напор. (Људи се највише жале на немање слободе, и чекају је од правде. Не знају да и слобода зависи од унутрашњих напора човечјих.) А онај што по људској правди "има", можда није никакав поседник, и од добивених таланата ~~...~~

не можда једва што моћи вратити. А треба их вратити, и то с порас³том, баш у
васелену, у последњи и најшири наш колектив, пошто су служили и плододоносили
у нашим колективима народним и међународним. Нема обрачуна до последњег обрачуна.
Отуда је сваки процес правде на крају крајева између Бога и човека, а не између
човека и човека или човека и људи. Са²мо се напоследку зна где је ~~ма~~ била моћ,
у имању или у немању; само се напоследку зна колико је неки ударац био ударац а
колико самоударац. У Еванђељу лепо стоји: "Безумниче, још ноћас могу".... ^{Има}ће
претворити у суво лишће а живу душу узети из живота. Француски ~~писател~~ Бомарше
покушао је то рећи земаљским језиком, и није рђаво рекао: "Дух све може преобра-
тити." Бог вијугавих путева тачних обрачуна, божја правда је спора. Спора је и
зато што је и стрпљива. Стрпљиво чека човека да узре за правду, да постане доста
осетљив и за радост и за ударац. Ко се у божју правду нада, подуже има да чека, и
дешава се да му живот није довољно дуг ^{до века.} ~~да~~ Али је то свеједно за онога ко има
дубоку веру да ^{ће} се свеизадужено и разравнотежено смирити.

Има један ванредан пример о тачном вођењу насе-
ленских књига правде ради. То је стална и непогрешна равнотежа у рађању мушке и
женске деце. Сравните статистике света, и видећете чудо од поштеност и праведног
рачуна. А кад би то ишло по људској правди ма само годину дана! Сви који желе
сина, а то су сви, и сви са ^{окупацијом} ~~праведним~~ ^{окупацијом} ~~кељама~~, начинили би покор на земљи и са-
хранили човечанство. ~~И~~ ^Има како неправедно изгледало људској правди што један има
шест синова а други шест кћери, то је праведно уравнотежење у великом колективу.
Божја правда је дакле врло често "неправда". Али та неправда држи живот матери-
ално и морално. Када би за један тренутак само Бог могао пристати да испуњава
правду људма пожељну, тога истог тренутка би дошло на једног човека десет смрти,
а на другог десет ручкова. Докле год човек нема идеју о божјој правди, његови
трагични сукоби с правдом и с Богом наставиће се.

Винета Сидор